

Dr. Juraj Slávik:

ČSL. ZAHRANIČNÁ VLÁDA PREZIDENTA DR. E. BENEŠA V LONDÝNE A SLOVENSKÉ NÁRODNÉ POVSTANIE

O tom, ako sa pripravuje na Slovensku odboj proti slovenskému režimu a proti Nemcom boli sme v československej vláde v Londýne spofahlive a sústavne informovaní. Tento fakt sdoraznil prezident Dr. Eduard Beneš v svojej rozhlasovej výzve hneď po vypuknutí národného povstania (29. Augusta 1944):

"Byli jsme po celá léta války s Vámi na Slovensku ve stálém styku a vyměňovali jsme často téměř denně své zprávy a své názory. Se slovenskými politickými kruhy a vojáky u Váš doma po celý poslední rok naše spolupráce byla stálá, dobrá a účinná... Budíž zde řečeno slavnostně a rozhodně, že velká většina slovenských důstojníků a vojáků konala v posledních rozhodujících měsících vzorně své vlastenecké povinnosti k sobě, k vlastenec-kému Slovensku a k Slováckům nesloužícím Němcům, k Česko-slovenské republice a ke Spojen-cům. Věděli jsme zde v Londý-ně už od začátku srpna t. r. pod-robně, co se na Slovensku přípra-vuje. Věděli jsme den a hodinu, kdy Němci oznámili Tisovi, Ma-chovi a Čatlošovi, kdy a jako Slo-venko má být obsazeno a co dle jejich rozkazů a přání měla činit t.zv. vláda bratislavská... Budíž vzdáno svědectví stateč-ným slovenským důstojníkům, že to byli oni, kteří vypracovali a po-slalí nám své plány... Budíž slavnostně konstatováno, že to bylo k Londýnu ne k Bratislavě, kam se títo důstojníci a vojáci a naši partizáni právem a správným politickým poznáním dívali, jako ke své československé vládě a ke svému skutečnému vrchnímu vo-jenskému velitelství, že po celé dlouhé měsíce příprav a diskusi dle toho bezvadně postupovali a že jsme všechna rozhodnutí za poslední doby učinili společně a v plné shodě s nimi."

A československá vláda hneď v prvom vládnom vyhlásení, ktoré bolo rozhlasom sdelené na Slo-venko 30 augusta 1944, poveda-la: "Československá vláda sledu-je s celým srdcom tento hrdinný boj a stará sa zo všetkých svojich síl, aby mu Spojenci poskytli všetku možnú materiálnu a bo-jovú pomoc..."

Vláda vyhlasuje týmto všetkých bojujúcich za súčasť českoslo-venskej brannej moci... Sloven-sko dokazuje svojím bojovým vystúpením svoju vernosť Česko-slovenskej republike. Náš ľud už dosavadnými svojimi obeťami do-kázal, že sa chce oslobodiť vlast-ným bojom..."

Československá vláda ďalej zia-dala národnú radu na Slovensku veľní rozhodným spôsobom, aby nikoho, kto sa zpreneveril svoj-mu národnému československému svedomiu a nikomu, kto slúžil Nemcom neprijímali medzi seba a nedávali im žiadne funkcie v slovenskom národnom povstaní. — Já sám, ako minister vnútra čs. republiky som už 29. augusta vo svojom rozhlasovom prejave povedal, že bratislavský zradcovia dovršili svoju zradu a Čatloš do-zrel na šibenicu. Varovali sme i Moskvu, aby nevyjednávala so zradcami.

Československá vláda obrátila sa hneď na všetkých spojencov s naliehavou žiadosťou o pomoc. Obrátila sa i na Sovietsky zväz a na západných spojencov. Žiadala, aby čs. paradesantná brigáda bola

tiež okamžite poslaná na Sloven-sko. Sľuby dostala. Ale činy z Moskvy nenásledovali s urýchle-ním. Opakoval sa prípad Varšavy. Až pozdriešle sme sa presvedčili, že Moskva nechcela, aby sa Slo-váci sami oslobodili a tiež zne-možnili pomoc zo západu. Západ-ní spojenci mali zbrane a vojens-ký materiál v Itálii a nariadili ihneď, aby lietadlá prepravili veľkú pomoc na Tri Duby, letis-ko u Banskej Bystrice. Tri alebo štyri lietadlá shodili tam prvú pomoc. Keď sa však o tom doz-vedeli Sovieti, protestovali s tým, že je to zásah do ich oblasti, ktorá im bola priznaná spojeneckými štátnikmi.

Československá vláda v Lon-dýne súhlasila, aby vojenským veliteľom bojujúcich slovenských vojsk bol plukovník Golian, kto-rého prezident Beneš menoval generálom. Vyslala tiež svojho člena, gen. Rudolfa Viesta okam-žite, aby prevzal spolu s gen. Go-lianom velenie. Československá vláda trvala na tom, aby sa par-tizánske jednotky, ktoré väčši-nou boli pod ruským velením z Kieva, kde pôsobil Chruščov, podrobili jednotnému veleniu. Toto jednotné velenie sa ovsem nikdy nenastalo, lebo Sovietske vojenské velenie trvalo na tom, že o partizánských jednot-kách len ono rozhoduje.

Bratislavský režim obrátil sa o pomoc na Nemcov už pred vy-puknutím povstania. Nemci za-čali nastupovať na Slovensko už 29. augusta. Gen. Čatloš v mene Tisu hovoril už 29. augusta do rozhlasu: "Náš najvyšší veliteľ, prezident republiky a ja minister národnej obrany sme pevne pre-svedčení, že v spojení s nemeckými vojskami sa nám podarí zákernej vpád nepriateľa odraziť. Preto vás vyzývame, aby každý statočný vojak a každý statočný Slováč privítal všade nemecké vojská, ako našich spojencov a aby im každý účinne pomáhal". A bratislavský rozhlas i 12. septem-bra označoval pôvod "puči" (slovenského národného povsta-nia) ako Benešovo dielo a eni-grantskú vládu, ako pôvodcu povstania.

Londýnska vláda od počiatku veľmi rozhodne hlásala, že Slo-venko dokazovalo svojím bojo-vým vystúpením svoju vernosť Československej republike; do-ložila tiež, že budúce generácie bu-dú s hrdosťou a vďakou spomínať tento heroický boj, ktorým sa Slováci zapojajú do borby o no-vý život celého ľudstva.

Keď spomíname dvadsiate vý-ročie slovenského národného povstania, nezaujată história poveda-la už o slovenskom národnom povstaní svoje rozhodné slovo. História potvrdila to, čo sa od počiatku tvrdilo v londýnskej vláde, že medzinárodný význam slovenského povstania bol hlavne v tom, že Slovensko zavrholo všet-ky dôsledky Mnichova a všetko čo s tým súviselo — že odmietlo i za obeť krvi samostatný sloven-ský štát a zradcovský režim a že si jednoznačne prialo zníženie svojej vlastnej slobody v novej československej republike. Slo-venko malo i etíziadosť, aby sa svojím bojom zaslúžilo tak o vlastné oslobodenie, ako i o oslo-bodenie českých zemi.

GENERÁL JAN GOLIAN GENERÁL RUDOLF VIEST

Čsl. Velitelia Slovenského národného povstania umučení nacistami

Miloslav Zlámal

MŤTVY PARTIZÁN

Nenájdem ta, aj keby som ťa hľadal
tri zimy such na tvoje utrpenie očí padal
tri zimy nepočula zem tvoj dych
stará partizánka — sláva chudobných

Slávik zaspieval všedným milovníkom kveta
išlo ich decko trhať do záhrad
partizán sa mladých rokov zriekal
partizán mal hríezdy rád

Nad utrpením partizánom nikto nenariekal
ten matka sa so svojím plodom ľúbiť
partizán sa mladých rokov zriekal
jeho pikceň Valthy — mačí

Jeho slásko neprebúdi
ona sa ho bude báť
nuda nim večer anjel bláží —
chcel mu uspačku hrať

Deti si starali pod rímskym stromom stan
pod sviečkami a sládkou čokoládou
pod takým stromom hľadá partizán
s tvárou srojom mladou

Sneh padal do hlbokých lesov, do vysokých brád
kde boli skaly, holé steny
starce sa nad kolískou vzplakali
aký bol partizán opustený.

Ján Papánek:

DVADSIATE VYROČIE SLOVENSKÉHO NÁRODNÉHO POVSTANIA

V posledných dňoch augusta 1944 začali prichádzať zprávy, via, delegáti Slovenskej národnej rady, ktorí boli poslani do Lon-dýna naviazať priame styky s prezidentom Benešom, podľa sme žili vo Spojených štátoch, sme boli nadšení a súčasne sme trnuli obavami. Nadšení v náde-ji, že so zbranou v ruke sa mani-festačne prejavuje slovenská ná-rodná vôľa vrátiť sa do Česko-slovenskej republiky. A trnuli sme obavami, aby sa Slováci z nemeckého područia nedostali do područia komunistického, sovietského.

Dňa 2. septembra sme sa však presvedčili, že nadšenie je opráv-nené. Československá vláda v Londýne vtedy prehlásila, že všetkých členov vojenských jednotiek bojujúcich proti Nemcom na čes-koslovenskom území, za prislá-níkov pravidelnej československej armády. A hneď nato, dňa 7. sep-tembra aj vláda Spojených štátov prehlásila, že "Vojaci českoslo-venskej armády, včetně těch, kto-ri bojujú na Slovensku a v iných častiach Československej republi-ky, sú prislátnými bojovými jed-notkami operujúcimi proti Nem-cům".

Behom septembra a októbra sme s napnutím sledovali nerov-ný boj s nemeckou armádou, kto-rého úspech závisel na pomoci spojencov, zvlášť Sovietov, kto-ri boli najbližšie. Nadšenia a obeť bolo dosť, ale okrem toho bolo treba zbraň a iného materiálu, prípadne i vojenských síl. Komun-istom sa však nepodarilo zmoc-niť vedenia povstania a tak i so-vietská pomoc pokulhávala.

To však neovlivnilo sloven-

ských povstalcov. Ich zástupco-1944 začali prichádzať zprávy, via, delegáti Slovenskej národnej rady, ktorí boli poslani do Lon-dýna naviazať priame styky s prezidentom Benešom, podľa sme žili vo Spojených štátoch, sme boli nadšení a súčasne sme trnuli obavami. Nadšení v náde-ji, že so zbranou v ruke sa mani-festačne prejavuje slovenská ná-rodná vôľa vrátiť sa do Česko-slovenskej republiky. A trnuli sme obavami, aby sa Slováci z nemeckého područia nedostali do područia komunistického, sovietského.

Predseda Slovenského národného združenia v Amerike, rev. Ja-roslav Pelikán napísal o Sloven-skom povstaní dňa 14. októbra 1944 aj toto: "Od samého vzniku prvej prípravy slovenského ľudového povstania bolo ono v pl-nom mysle slova českosloven-ské, československé bez čiarky, t.j. jednotné a spoločné. Ani iron-ia ani lož túto pravdu neodškri-epi; hneď tým menej."

V týchto dňoch oslavujú dva-dciate výročie Slovenského národ-ného povstania aj komunisti a s nimi Sovieti. Chcu si ho privla-sť a keď dobre vieme, že ich cieľe a úmysly neboli a nie sú či-sť a poctivé.

Oslavy týchto veľkých dní sa pripravujú aj v slobodnom svete, najmä vo Spojených štátoch. Bu-dú v Chicagu, v New Yorku, vo

ANNIVERSARY

Many newspapers carried news of the recent Khrushchev visit to Czechoslovakia, especially to the Slovak town of Banská Bystrica commemorating the 20th anniversary of the Slovak anti-Nazi uprising. Events have shown that the commemoration served as a pretext for a journey whose main objective has been Soviet talks with Antonín Novotný, who shares, with Ulbricht, the dubious honor of the most obedient servant of the Kremlin.

The Czech President has thus far managed to hold on to power thanks to Khrushchev's favors and by way of a reward for limitless obedience and faithful waiting on his Moscow masters, particularly in the present Sino-Soviet conflict. The presence of Polish, Hungarian, Bulgarian, and other Communist leaders at the Prague castle surely indicates that the uprising commemoration has been but a smokescreen for high-level confidences.

Farce is the label that Khrushchev has attached to Captive Nations Week. He said that imperialists were constantly speaking of the liberation of Eastern Europe, and raised the question of who it was from whom these nations ought to be set free, since they had chosen the Socialist system of their own free will.

He now has an excellent opportunity to consult the solely competent actor—the Czechoslovak people. Let him permit free elections under international supervision in Czechoslovakia and the other Communist-captured countries.

The summit of Khrushchev's hypocrisy and cynicism is the fact that his trip has misused the anniversary of the great Slovak uprising of 1944, which aimed at the liberation of the Czechoslovak Republic. The point is that the Soviet, and especially Khrushchev, share of this uprising had been extremely infamous. His 1944 position in the Ukraine and all his leadership functions had been such that he could have strengthened the Slovak uprising in a decisive manner. In the face of Soviet promises and calls for help, however, he had turned his back on the insurgent Slovak army, worked toward the misuse of the uprising for purely Communist goals, and betrayed the uprising.

By way of a postscript, the loud-speaker system broke down in Banská Bystrica during the festivities, and the audience failed to hear the Slovak translation of Khrushchev's address. Could it be that all those half-truths and Communist hypocrisy were too much to bear for the relay equipment as well? Or, will it be sabotage that the Communists will try to read into the incident?

Peter Zenkl

(The author was Vice Prime Minister of Czechoslovakia before the 1948 Communist coup.)

Washington.
(Reprinted from "The Washington Post.")

The Germans sent the following formations against the insurgents in Slovakia: the crack Adolf Hitler SS-Tank Division, four SS-Divisions, two Wehrmacht Divisions, Units of Mountain Artillery, mountain infantry, independent tank battalions, air force units and the Corps of General Vlasov.

Washington a iste i v iných štátnych československých kra-janov.

Slováci a všetci tí, ktorí im po-máhali, prinášali veľké obeť, aby mohli prejavíť svoju vôľu a vý-spešnosť. Povstaním z 29. augusta 1944, potvrdili, že Slovensko trvá na československej štátnej jedno-te, že nechce autonómiu ani dua-lizmus, ani federáciu. Chce jedno-tnú československú vládu a jed-notný zákonodárny sbor.

Národným povstaním bola len potvrdená slovenská národná vô-la z októbra 1918, že chcú žiť v jednote s bratmi Čechmi.

Spomínajme tieto veľké dny slávy a prejavu národnej vyspe-losti v duchu martinskej i baňsko-bystrickej deklarácie.

SLOVENSKÉ NÁRODNÍ POVSTÁNÍ REVISIONISTICKÝMA OČIMA

Slovenský časopis Kultúrny život se ve svém 35tém čísle obšírně zabýval Slovenským národním povstáním v r. 1944. Je samozřejmé, že interpretace autorů článku této významné historické události je komunistická. Není však alespoň dogmaticky absurdní. Pro zajímavost přetiskujeme úryvky z několika nejvýznamnějších příspěvků:

Z článku Laca Novomeského "Antifasismus — tvoje meno ľudskosť":

"Fasismus nie sú iba koncentračné tábory, spaľovacie pece, Gestapo, SS-mani, Führer, Duce alebo Caudillo.

Ak by sme fasizmus videli, ako ho povážime vidíme, v Hitlerovi a hitleristoch, v ich surovej neúcte k ľudskosti, v ich bezohľadnom spôsobe opovrhovania národnou, v ich prístupe k najrozmanitejším citlivým otázkam života jednotlivcov i národov a štátov, mohli by sme ho považovať za problém temer vybavený. Za prekonanú minulosť.

Nesmie nás mýliť, že se s fasizmom nestretávame v známých uniformách. Nie čierne či barnavé košeľe robili fasizmus fasizmom. Môže žiť — a žije — i bez dvíhania pravice, dokonca i pri zjavnom odpore k nemu, nie iba v 'historických' krajinách fasizmu, ale všade na svete, dokonca v takej či onakej miere i v každej spoločenskej vrste, skrátka všade, kde má hocako malé miesto v ľudskom povedomí rasistická intolerancia, nacionalistická vypínanosť či rozpinavosť, neúcta k ľuďom a ľudskosti, neochota porozumieť druhému a dorozumieť sa s druhým, všade, kde z moci plynie právo a nie je len jeho nevyhnutnou ochranou, všade, kde revolučníznúce úsilie spoločenské, kultúrne i morálne môžu byť bezbranným terčom útokov preto, lebo im útočiaci nerozumujú, alebo preto, lebo im dobre rozumujú — či už pohodlnosti a lenivosti myslieť, či z dobrého úšľachťa ochranné nespravodlivé výsady a korisťnícke možnosti. Všetde môžu z takýchto a takýmto podobných elementov vyrásť jeľovaté kvety fašistického zla. Všetde."

Z antisemitizmu tak, ako zo sionizmu, z predsudku o vyvolenosti a jedinečnej povolanosti tej či onej rasy, toho či onoho národa tak, ako zo zaznávania schopnosti a vlastností iných rás a národov, z fetišizovania záujmov kolektívu (a to i takých záujmov, ktorých uskutočnenie je vznešeným údelom nášho veku), ale tak, že zanedbáva, znehodnocuje, bagatelizuje, ba popiera integritu jednotlivca a jeho suverenitu, skrátka z koroznej pôdy odľudšťovania ľudského myslenia, čo aj priam v mene ľudskosti, Socializmus dehumanizovaný neexistuje, ako neexistuje humanistický fašizmus. Vyskytol sa však a vyskytuje, bohužiaľ, socializmus tak či onak deformovaný. Tým chcem povedať nielen to, že humanistický element je za socializmus neodmysliteľný a v ňom nezanebateľný, ak chce socializmom ostriť, ale i to, že on sám sa musí v záujme vlastnej sebazáchovy zbavovať hocakých deformácií, ohrozujúcich jeho centrálnu, humanistickú nervatúru. Hriechne by bolo zamieňať, že aj z ľahostajnosti, ba z kompromisníckej polovicatosti vo veciach, kde sa žiada celá a celistvá ľudskosť, organický a nezadržateľne vyrastá totalitná brutalita fašizmu. Totalita humanizmu je totiž bezvýhradným predpokladom úspešného čelenia totalitnej brutality, ktorá nevyhnutne korumpuje totalitu fašizmu."

Z článku Romana Kaliského: "KAPITAL, KTORÝ BUDE PRINÁŠAŤ ÚROKY"

"Stalo sa, že na istej besede v Bratislave vstal spomedzi obecenstva neznámy rozhorčený muž a povedal: "Keď dakto zdefrauduje milión alebo čo len pár tisíc, zavŕhu ho a odsúdia. Ale čo sa stalo s tými, ktorí zdefraudovali ohromný, jedinečný, ničím nenahraditeľný kapitál Slovenského národného povstania? Nie sa im nestalo. A či si ti nezaslúžia ešte prisnejší trest ako najhorší bankovní defraudanti? Zaslúžia!" Človek si sám dal otázku, sám si na ňu odpovedal a mal veľký úspech — pozbieral potlesk nie nepodobný lavinovitej palbe, bijúcej do nepriateľa a zradcu."

Vtedy, v tých posledných augustových dňoch roku 1944 sa svet z rapotu našej dávky, vypálnej zo samopalu do nepriateľa, dozvedel o nás viac, ako storočným vzdychaním, že jeden malý národ kdesi pod Tatrami trpí.

Ten zdvih národa pred dvadsiatimi rokmi sa nijako nedá vysvetliť len skúmaním triednych rozporov a sociálnych príčin (ani bez nich, pravdaže), lebo slovenský ľud sa nerozišiel s fašistickým režimom len ako utlačanec triedy, ale rozišiel sa s ním, postavil sa proti nemu a zaútočil naň ako národ, ktorý sa cítil dotknutý, ktorý už ďalej nezniesol ponížovanie a prifarbovanie k tomu, čo mu bolo cudzie. To sa cítilo, to cítili aj ti, ktorým sa v týchto dňoch ponúka príležitosť, aby odčinili svoje chyby a omyly i zlo, ktoré napáchali. Mnohými to otriaslo, mnohými to zachránilo pre budúcnosť, alebo ich zadržalo aspoň od toho najhoršieho: ísť proti vlastným. Tých žandárov, štátnych úradníkov, drobných ľudákov i drobných gardistov, keď sa prihlásovali do boja, nechal len strach, len prispôbovanie sa situácii, len snaha o alibi (hoci aj to bolo), ale nutkala ich tá lepšia časť v človeku, ten znova prebudovaný pocit spolupatričnosti: veď som predsa syn slovenskej matere, s kým mám teda, dočerta, ísť, ak nie so svojimi? Na barikády revolúcie i fronty povstania sa nechodilo vždy len pre väčší kus chleba pre seba i pre druhých (konečne, žalúdky neboli na tom u nás cez vojnu najhoršie a Tissov režim s tým kalkuloval až sa prekalkuloval), len pre fabriky, banu a banky, ale aj pre česť národa, pre jeho tvár, pre ľudskú dôstojnosť.

Tak voľajako to bolo aj v Slovenskom národnom povstaní. S vydobyť národnou hrdosťou, s pocitom ľudskej dôstojnosti, s občianskym politickým sebavedomím, že sme nečakali na oslobodenie so založenými rukami, sme vstupovali aj to nového spoločného slobodného štátu s Čechmi. Nie ako mármotratný syn, ako chudobný príbuzný z nehistórických zemí, ale ako dospelý rovnoprávny brat, vedomý si svojich práv i povinností, svojich úloh v tomto našom štáte.

Z článku Gustáva Husáka:

"Nejeden pomník, vybudovaný za kultu z legiend, ukázal sa falšovanou trapou z lepenky, premanovanej na mramor. Divadelné dekorácie nemajú dlhú trvácnosť. Ukázalo sa, že sila mnohých 'silných mužov' bola iba v zneužívaní sily a moci. Boli historickým vývojom zväznení a ukázali sa ľahkí.

"Obnovenie ČSR počas vojny bolo prirodzenou túžbou v českom národe, lebo český človek v tom videl obnovenie svojho národného štátu, svojej národnej slobody. Na Slovensku veci neboli také jednoduché a samozrejmé. O to je významnejšia pre myšlienku československej štátnosti jednoznačná orientácia anti-fašistického hnutia na Slovensku v rokoch 1943-1945 na obnovenie spoločného štátu s českým národom. Povstanie definitívne vyjasnilo túto otázku v slovenskej spoločnosti i pred svetom, bojovo porazilo nacionalistické a separatistické tendencie na Slovensku. Roky kultu zatemnili i túto otázku, keď orgány a ľud, ktorí prebojovali československú štátnu koncepciu, označili za jej nepriateľov. Po Povstaní sa československý štát stal pevným základom národných túžob a štátneho života slovenského národa. Pov-

stanie, v jeho očistenom a pravdivom výklade, je i dnes najlepším základom pre upevňovanie našej štátnej jednoty.

V období kultu osobnosti a táto otázka bola deformovaná a vzniklo z toho nemalo škôd. Riešenie nacionálnej otázky bolo zužované v podstate na problém hospodárskeho vyrovnania, industrializácie. Problémy rozdielného národného vývinu, tradícií, psychiky, národného povedomia v dôsledku storočného útlaku citlivých otázok národného vývinu i štátneho vyjadrenia — tak, ako dorástli v priebehu storočí — sa nedajú ani bagatelizovať, ani u mými skokmi preskakovať". FEC

CO ŘIKALI

Dnes prinášame hrst komentů účastníků Druhého kongresu Společnosti pro vědy a umění, který se konal na Kolumbijské universitě v New Yorku ve dnech 13.-15. září.

Profesor Anderle:

"Sjezd byl pro mne velkým překvapením. Obával jsem se trochu, že jde o lacinou politickou propagandu. Byl jsem mile překvapen vysokou úrovní a objektivností přednášek a kritickým postojem přednášejících nejen k přítomnosti Československa, ale i k naší minulosti."

Dr. Ján Papánek:

"Program bol až veľmi bohatý. Aj keď sa hovorí, že politika do SVU nepatrí, politický názor sa prejavoval v niektorých prednáškach o slovenskej otázke. Škoda, že poslucháči nemali dost času na názor prednášajúceho odpovedať."

Básnik Josef Martinek:

"Jak vite, žiji v Arizoně a skoro určitě tuto cestu odstůim. Ale sjezd za to stál. Strašně se mi líbil — po dlouhé době jsem se zase cítil doma."

Marie Provašnikova:

"Toto je jediná organizace, která skutečně sdružuje všechny. Nějak se tu jeden druhého nemůžeme nabažit..."

Jan Snížek:

"Sjezd se krásně podařil. Večer poesie byl překrásně udeřen. A ovšem líbilo se mi inteligentní obecenstvo."

Profesor Vojtěch E. Andic:

"Groven druhého kongresu byla daleko vyšší v porovnání s kongresem prvním, který bol v podstate regionální a ukazoval nedostatky důvěry. Druhý kongres mal väčší počet prednášajúcich. Prednášky boli na veľmi vysokej úrovni. Chcel by som zdôrazniť návrh Jozefa Martinka, aby sme získavali našu mládež na amerických, kanadských a iných univerzitách pre SVU. Podmienky sú dobré a je to skoro historická príležitosť."

Profesor Otakar Machotka:

"Velmi zdarilý kongres. I když samozřejmě přednášky musí být tištěny anglicky, je dobře, že alespoň dvě přednáškové seky byly předneseny česky a slovensky."

William Schiffer (výtvarný u. melec, Paříž):

"Som na sjezde prvýkrát a vidím, že SVU je snôtanou intelektuálov. Výborné prednášky! Slabou stránkou je organizovanie výstavy obrazov a kníh. Škoda, že chýbajú katalogy a že neboly pozvané galerie. Koncert bol výborný. Malo by sa uvažovať, aby sa budúci kongres usporiadal v Paříži — tak by sa najlepšie podchytila spolupráca kolegov, ktorí žijú v Europe."

Profesor Vratislav Bušek:

"Úspěch sjezdu ukazuje nutnost naší společnosti."

Profesor Jiří Škvor:

"Jedinečně vysoká úroveň téměř všech přednášek — ohromná pozornost posluchačů, dokonce i v neděli odpoledne. SVU se stává ústřední vrcholnou organizací reprezentantů tvůrčího českého a slovenského ducha v zahraničí."

Ivan Herben:

"Stál jsem u kolébky SVU. Nikdo z nás na ustavující schůzi si nedovedl představit takový rozvoj i když jsme věřili ve správnost myšlenky. Druhý sjezd, a zejména účast mladší i nejmladší vědecké generace, potvrdily životnost SVU a naděje v její budoucnost."

Václav Majer:

STO LET BOJŮ ZA SVOBODU A PRÁVA LIDU

Od vzniku Socialistické internacionály, která vzešla v život 28. září 1864 v Londýně, uplynulo sto let. Sto let mezinárodní solidarity sociálně demokratického hnutí — sto let boje za lidskou důstojnost, za svobodu, politická, hospodářská i sociální práva člověka. Za těch sto let bylo vykonáno dílo velké a v pravdě všelidské. Stačí vzpomenout v jakém hrozném stavu bídě a ponižení žily masy dělnictva před sto lety i v naší zemi.

Český historik Zdeněk Tobolka o tom napsal:

"Na počátku druhé poloviny devatenáctého století byl stav českého dělníka bídný a strastiplný. Byl špatně placen za vyssávající práci; doba pracovní závisela na rozhodnutí zaměstnavatele a v nejednom případě trvala 14, ba i více hodin. Nedělního klidu nebylo. Oproti tomuto stavu byl dělník bezmocný... nesměl sáhnout ani k stávce. Politicky byl český dělník pariolem!"

Takové byl úděl dělnictva v naší zemi v době vzniku Socialistické internacionály. V jiných zemích to nebylo o nic lepší.

Socialistická internacionála měla ovšem své chyby a slabiny, své spory a vnitřní boje, vítězství i trpké porážky. Je však nesporné, že její vznik a působení a všelidské ideje sociálně demokratického hnutí, vykřesaly v myslích zbídačel a otupělých mas proletariátu, osvobozující jiskru lidského sebevědomí, která rozlítla plamen víry ve svobodu, v právo a spravedlnost a víru v lepší život na tomto světě.

Mohla proto Socialistická internacionála v poselství k stému výročí svého vzniku, právem vyhlásit, že: "V mnoha zemích, socialisté dosáhli mnohem více než se zdálo možným i generaci před námi."

Socialistická internacionála nemohla ovšem přehlédnout — a nepřehlédla — že zatím co v "mnoha zemích" bylo dosaženo více než se zdálo možným, v jiných zemích, v zemích komunistické diktatury, bylo vše vandalsky zničeno. Nemohla přehlédnout, že v zemích porobených komunistickými režimy bylo zničeno ovoce bojů, práce a obětí celých sociálně demokratických generací a že lid těchto zemí žije i nyní v podobném stavu duchovní a politické porohy, hospodářského a pracovního vykořisťování a hmotné bídě, v jakém žily masy proletariátu na počátku druhé poloviny devatenáctého století. Všechny lid, s výjimkou vládnoucí třídy komunistických aparátníků, je behohledně vyssávan, nemá netoliko nedělní, ale naprosto žádný klid a je pariolem komunistické společnosti. Poselství internacionály k tomu říká:

"Zápas o lidskou svobodu pokračuje. Demokracie nebyla dosud nastolena ve velké části světa. V mnoha zemích totalitární síly pokračují v potlačování lidských svobod: berlínská zeď je toho tragickým příkladem."

Hlavní jubilejní slavnost stého výročí založení Socialistické internacionály byla konána v prvé polovině letošního září v Bruselu, kde byl při té příležitosti konán také sjezd internacionály, a současně i konference Socialistické unie střední a východní Evropy, kterou tvoří sociálně demokratické strany: Československa, Bulharska, Estonska, Maďarska, Lotyšska, Litvy, Polska, Rumunska, Ukrajiny a Jugoslávie. Československou sociální demokracii v exilu zastupovali Vilém Bernard, Miloš Vaněk a Václav Holub.

Konferenci Socialistické unie

Dr. Pavol Blaho:

"Tak velký úspěch, že to ani len nikto nečakal. Toľko vedcov a tak mnohých miest. Skutočne, akademická úroveň! SVU začína vedecky a odborne riešiť sporné otázky hospodárskeho, kultúrneho a politického rázu."

pozdravili četní zástupci sociálně demokratických stran demokratických zemí svobodného světa, zejména také Bruno Pitterman, místopředseda rakouské vlády, předseda Socialistické internacionály, belgický sociální demokrat Victor Larock, předseda úřadu S. I. a sekretář internacionály Albert Carthy.

Sekretář Socialistické unie, Vilém Bernard přednesl referát o tématu: "Svoboda politického spolčování a Východní Evropa."

V poselství porobenému lidu zemí střední a východní Evropy, konference vyjádřila hluboký oddiv lidu, který po mnoha letech útisku a strádání prokazuje nevychýlenou věrnost svobodě!" Socialistická unie je solidární s lidem těch, kdož nahlíží na následné provedení destalinizace a na skutečné opuštění stalinistické minulosti na všech polích politického a národního života.

Konference vítá každé osvobození v zemích střední a východní Evropy, kdykoliv a kdekoliv objevilo, avšak vyslovuje obavu z pokusu viděn vládnoucí komunistických režimů, kteří snaží o zastavení cesty k větší svobodě a o posunutí hodin z pomoci stalinistických metod zstrašování a disciplinálního teroru. Socialistická unie odsuzuje toto pokroky východo-evropských komunistických vědců, kteří vyznávají anti-stalinismus, zatím co se snaží restaurovat metody stalinismu, aby si udrželi svoji moc a pokračování vlády jedné strany. Poslední zkušenosti znovu potvrzují, že všechny reformy zůstanou nedostatečné tak dlouho, dokud vláda jedné strany zavedená Leninem a zdokonalena Stalinem zůstane neporušená.

U K Á Z K Y

komunistického hospodáření

V r. 1961 bylo v SSSR z celkového počtu 1,168.000 traktorů z provozu vyřazeno 193.000 traktorů, protože nebylo součástek k jejich opravě. Bylo propočítáno, že z kovu, který se ročně spotřebuje na výrobu součástek potřebných k opravě existujících traktorů, by se mohlo vyrobit 180.000 traktorů nových!

Dále bylo propočítáno, že z kovu, který se v letech 1950-1965 spotřebuje na výrobu automobilových součástek, potřebných k opravě existujících automobilů, by se mohly vyrobit 3 miliony nových automobilů!

Na výrobě součástek, kterých je třeba k opravě existujících obráběcích strojů je v SSSR zaměstnáno tři a půlkrát tolik dělníků, jako na výrobě nových obráběcích strojů. Na opravu těchto strojů se v SSSR ročně vydá jeden bilion rublů. Podle sovětské statistiky měl SSSR v dubnu r. 1962 2,4 miliony obráběcích strojů; z toho je jedna třetina v opravě, jedna třetina vyrábí součástky potřebné k opravě jiných strojů a jen jedna třetina obráběcích strojů je zapojena ve výrobě součástek pro nové stroje a zařízení.

60 procent televizorů, prodaných v r. 1961, vykazovalo nedostatky a vady v prvních 6 měsících používání.

ZE SVĚTA

Stav čs. armády k dnešním dním je: 150.000 mužů (15.000 obrněné, 12 motorizované, 3.000); letectvo: 35.000 mužů; milice: 35.000 mužů.

Ve Věstníku osady Ahrenš západ. Německu farář místní bytatele upozornil na to, že v měsíci září bude mimo osadu žít, aby případné smrtky narození a úmrtí laskavě odložil na pozdější dobu!!

Krysy ohrožují maďarské zemědělství. V některých místech byla úroda, — která již tak byla nedostatečná, — krysami zničena. Vláda zvažuje zrušení všech prostředků k jejich vyhubení.

Joža Procházka:

PATRIOT

Dozví-li se čtenář, že Hanička Balánova dostala svého muže, přednostu finančního ředitelství, do vězení na Pankráci, což byla svatováclavská pravda, vynoří se v jeho mysli pravděpodobně — podle principu sdružování ideí dra-
bého filosofu Benthamovi anebo podmíněného reflexu, jímž se stal slavným ruský fyziolog Pavlov — představa rozvráceného manžel-
ství, které zbudě někdy po deseti letech svatbu dvojice, jež začala svatými sliby a přísahami na mí-
lenecké lavičce v parku při svitu měsíce anebo na měkkém polštáři
brázdových trav luk vonících má-
tí a skončila ve spoušti podob-
né té, jež zastane po zlobě taj-
fumu. Přes věhlas Benthamův a
slavní Pavlovy by nebyl čtenář
něčeho vzdálen více než pravdě.
A přece manželské svazky narušo-
valy v té době vážné kdysi vzorný
manželský poměr rodičů třinácti-
letého Iška a památního lékaře.
Staršímu lékaři už vyrazilo pod
nosem první chmýří delikátní po-
kroky chůpky na zadečku kuřátka,
které se teprve věru vyloplulo ze
skobčinky, a on, domnívaje se, že
dospěl věku, v němž je jiných o-
právněn k vlastním úsudkům a
hlasu v rodinné radě, stál na straně
matčiny proti vlastním otci,
zatím co Išek, jenžž otec slibil
kolo na příští prázdniny, přizpů-
sobil svůj smysl pro pravdu vy-
hlídce na něco, co se mu zdálo
důležitější než všechny rodinné
problémy a přidat se k otci. Tak
by se zdálo, že silové poměry se
rozložily v Balánově rodině ro-
vnoměrně a že šarvátka nakonec
skončí v jakémś takémś neslaném
nemastném patu, v němž se žán-
né straně nedostává mocenské
převahy potřebné k rozhodnému
vítězství. Kdo ovšem znal Hani-
čku blíže, věděl, anebo alespoň
správně tušil, že nebyla ženou,
která by se v manželství spoko-
jila pouhou rovnoprávností a že
nakonec zmobilizuje síly, které jí
potřebnou převahu zajistí. Hani-
čka se spojila se spojencem, jehož
pomoc se nemohla minout účín-
kem. Měla neodolatelnou postavu
ku obdařenou velkým půvabem a
věděla, že svému muži připadala
jako korunka květin, a k níž on,
motýlek, se vracel opět a opět,
hledaje novou a novou příchut
jeho pestíkového medu. Hanička
byla jako dobrý generál. Odhad-
nula správně situaci a učinila
správně rozhodnutí, přikročila k
jeho okamžitému provedení. Za-
čala se zamykat v ložnici, která
předtím byla jejich společnou
svatyní. Za osamělých nocí na
pohovce v kuchyni měl její muž
dost času zvážít planost svých
argumentů. Bylo mu pojednou
jasno, že z překerní situace na o-
samělém kanapi bylo snadné vy-
chodit se v jeho úplné kapitulaci,
na niž jeho žena měla přece prá-
vo jako slabší polovice manžel-
ství. Aby se mu jasné myšlení, kte-
rého se dopracoval bez určité
tápání, nezakalilo, zahájil
svůj ústup okamžitě a radikálně a
prohlásil, že se dá tedy zavřít z
toho důvodu, že Hitlerovi lóuk
dopřává ledové a už vpravdě
nesnesitelné pod ukrajinskou mu-
žickou kůži, do níž se nastrojí
jako protagonistu ukrajinské sro-
body, bera si tak příklad z vlka v
babiččiných šatech.

Nyní je už sřechovaný čas vy-
světlit, proč Hitler hrál takovou
důležitou roli v manželské poho-
dě Balánových. Hitler, anebo v
jeho jméne šel přednosty finan-
čního ředitelství oznámil Hanič-
čině muži, že mu bude udělena
československá orlice jako zvláš-
tní uznání za jeho vzorné služby,
jimiž se přímo i nepřímě zaslou-
žil za výboje vojenské úspěchy.
Pro Krista pána, spráskla ruce
Hanička, vždyť lidé řeknou, že
jsme kolaboranti a vůdce i bez
lidí, každý pořádný patriot si už
sedí pěkně v koncentračním tá-
boře a čeká na medaile, až to vše
praskne a místo hadrů s hákoví-
tými křížem vyvěsí opět českoslo-
venské prapory a ty tu strkáš ja-
ku pštros svou hlavu do písku a
chystáš se vypnout své prsa, aby

ti na ni nakadily tu lžiorlici, kte-
rá by tak jako tak nejraději vy-
klovala oči poctivému českému
lvovi!

Na rodinné radě, v níž byli
všichni zajedno, po uvážení růz-
ných okolností a vzeti v úvahu
všech předvídaných neznámých,
bylo rozhodnuto, že učinit trest-
ný čin a dostat se za něj do chlá-
dku, by byla jedna z cest, již by
byl Hitler odstrašen kadiť svá
uznání na jejich hlavu rodiny.
Všichni se sjednotili také na tom,
že takováto cesta měla zaručený
úspěch a zabila by dvě mouchy
jednou ranou. Nejen by si už
orlice nechtěla sednout na prsa,
která na Pankráci podělali tresta-
neckou blůzou, ale finanční před-
nost by současně získal zásluhu
kriminálu od Němců a tím by na-
byl statut patriota a národního
mučedníka, který se bude tak vy-
soko hodnotit, až budou Němci
utíkat ze země, jako verbež, na
niž nastříkali jed proti hmyzu.

Balánovi věděli, že zaplést se s
gestapem bylo snažší než přejít
osýpku, ale po konkrétnější úvaze
se ukázalo, že tato tautologie pla-
tila jen pro ty, kteří se namočili v
nějakém vlasteneckém spiknutí a
taková nepravdivost nepřišla
přednostovi nikdy ani na mysl, už
také ne z toho důvodu, že byla
nebezpečná a zapáchala nejen kri-
minálem, ale i dokonce šibenicí,
která se nesrovnávala s jeho ná-
zorem na život. Hanička byla
plná praktické moudrosti a přišla
hravě na to, že nechá se zavřít na
příklad pro černý trh s husičkou
by sice vonělo kriminálem, ale
nepáchlo šibenicí. Ale kriminál
přednostovi přece jen nevoněl,
ačkoli se přiznával, že se mu plán
jinak náramně zamlouval, kdyby
se jen dal provést bez toho krimi-
nálu, a v tom stadiu započaly nes-
váry, které málem skončily ztros-
kotáním jejich vzorného svazku.
Ale v knize jejich osudů stálo, že
spíše ztroskotá přednostova pa-
ličatost než Haniččino manželství.
A tak bylo jen splněním předur-
čeného osudu, když Balán kapí-
tuloval před zavřenými dveřmi
manželské svatyně kajícího jako
Barbarosa před branami Canoy.

Čím více času uběhlo od jeho
rozhodnutí dát se zavřít za hu-
sičku, tím více se tento plán na
získání patriotických zásluh panu
přednostovi zamlouval. Byl fasci-
nující. Bylo v něm určité nebez-
pečí, něco, co ve svém spořádaném
životě ještě naznažil. Současně to
zvyšilo jeho statut v jeho rodině.
Její členové na něho počali
vzhlížet jako na muže s budoucí-
mi zásluhami. A tak, přes všechnu
nedůvěru a odpor, který k plá-
nu spočátku měl, se nakonec ne-
mohl dočkat jeho provedení a
když jej uskutečňoval, užíval ma-
sochisticky muk zločincovy nejis-
toty, jenže v obráceném smyslu,
aby byl dopaden, a prováděl jej
se stejnou opravdovostí, s níž vy-
konával předtím Hitlerem ulože-
né povinnosti a se vším hereckou
vervou, již byl schopen.

A tak jednoho nedělního odpo-
ledne, když se Pražáci vraceli os-
mahli sluncem ze svých výletů
z karlštejnských lesů — na roz-
díl od přednosty Hlostejný ke
svému osudu jako lidé nedbali o-
sídle naly, jak říká upanášada,
slepi vedouce slepé — Balán for-
moval svůj osud záměrně a ci-
levědomě. Vracel se do Prahy z
venkova vlakem a neměl v úmys-
lu zanedbat ani jediné příleži-
tosti, která mohla přinést kře-
ně kriminál. Když přijel Hluho-
čepý, vytáhl ze svého botochu hu-
sičku prorostlou sádlíčkem jako
čtyřicetiletá panička a nedočka-
vou pekáče jako slečinka, kterou
vedou na její první ples a posadil
ji na polici nad sebou jako asijs-
kého monarchu na trůn, aby roz-
hodoval o osudu svých podda-
ných. Záleželo přece na ní, půjde-
li do kriminálu anebo ne.

Lidé se na sebe podívali a my-
slili, že úpravny mužiček s vlasy
proškrábnutými pěšínkou rovnou
jako podškrtnutí pana účetního,
který s nimi předtím docela ro-
zumně rozprávěl o nejpitomějších

malíčko-tech každodenního živo-
ta, se pojednou z čista jasna
zbláznili. Husičky se uosily z
venkova potají, jako švestky, kte-
ré kluci kradli na sousedově za-
hradě, ne s kutálkou, jako když
se vrací domů jedenáctka, která
vyhrála přespolní zápas. Nakonec
si od něho odsedli domnívající
se, že musí být nějaký nečistý
kolaborant, když si dovolí ve-
řejně takovou rozkoš života. Pan
Balán však věděl dobře, co dě-
lal a v duchu se těšil, jak mu na
rameno zaklepe konečně dychtí-
vě očekávané rameno spravedl-
nosti a ukáže na dveře, za nimiž
visely medaile za vlastenectví.

Nic se nestalo. Nic se nestalo
ani na nádraží v Praze, když
přednost nesl husičku pěkně za
stihlý krk, jako Husité nosili
kdysi palcát, jenže obráceně těž-
kým koncem k zemi, kam ji táhla
zemská tíže. A opět si představo-
val živé, jak ho někdo zadržel, ve
jménu zákona, zločince, kdyby si
každý došel pro husičku, to by už
se nakonec nedostalo ani na sa-
mého vůdce, vyhaj za mříže...

Došel k východu zklamán a po-
čal se dardit uvnitř pro nevykon-
nost hospodářské policie. V roz-
pacích se obrátil na zřizence sto-
jičihu u dveří.

"Prosím vás, mohl byste mi
říci, kde tu je hospodářská kon-
trolla?"

Zřizenec myslil, že se cizinec
bojí, aby ho nechytili a odpově-
děl:

"Tady jste už za větrem, ti
jsou na peroně. Každý nemá ta-
kové štěstí jako vy, zejména, kdy-
by to nosil veřejně jako mon-
stranci, aby se tomu lidé klaněli.
Človče, alespoň si to zabalte do
kapesníku, nebo si to zastrčte
pod kabát, to se přece nenosí ce-
lému světu na odív jako první
kalhoty." Bělostný palcát v před-
nostově ruce fascinoval jeho oči
jako blondýnka na korse.

Přednost zamířil na peron a
zřizencova brada klesla jako
hrob po zemětřesení.

"Pro pána krále," mumlal, "ne-
ní divu, ta válka a ta německá
perspektiva jde už lidem na moz-
ky. Chodí v kruzích, jako když
bloudí v lese, vrhají se ve své pa-
nice do své vlastní zkázy. Hej člo-
věče, zadržte, pojďte zpátky, vr-
táku!"

Přednost upaloval k peronu,
jako když mu za zády hoří.

Na peroně stála hospodářská
policie. Přednost zamířil přímo
k nim.

"Tady jsem si koupil na černou
husičku." Zaklepal jednomu z
nich na rameno šťasten, že jeho
Odyssea za kriminálem je u konce.
Úředník, změřil sádelnatý cor-
pus delicti nevěřícím pohledem.
Zamrkal rozpacitě a nakonec vy-
kotal:

"No jo, ale to máte pro vlastní
potřebu."

"Něco pro vlastní potřebu a
něco se získám odprodám," oz-
namoval horlivě přednosto roz-
hodnut nenechat vrchnosti uplá-
chnout ze svých rukou.

"No když to je s vámi tak špat-
né, tož pojďte s námi..." Úřed-
ník krčil rameny a díval se s roz-
pací na svého kolegu, jakoby se
omlouval za přílišnou úřední hor-
livost.

Tak se pan Balán dostal na
Pankráč.

Seděl na svém kavaleji v cele
číslo 120 a ptal se Zdeňka:

"Kolik mi tak asi nasolí? Dva,
tři roky? Hitler utíká z Ruska
s napráskanou zadnicí, osívá se
jako medvěd, který strčil jazyk do
osího hnízda. Asi tak na jafe se
bude houpat na šibenici jako lusk
na hrachovině a brány Pankráče
se otevrou jako B a s t i l l a
za francouzské revoluce. Do té
doby se to tu musí nějak odvo-
jancit. Veelku by to tu ušlo přes
tu sličku k jídlu, jen by měli
dovolit jednou týdně anebo ales-
poň jednou za měsíc návštěvy
manželé bez přítomnosti dozor-
ců, k čemu by také měli koulet
svým pitomým očima nad
poctivým vězňem, když tak zříd-
ka vidí svou ženu."

MAYOR GIVENS MEZI ZÁSTUPCI ETNICKÉHO TISKU

V sobotu, dne 19. září starosta
Toronto Philip Givens se svou
manželkou se súčastnili večírku
předsedtem Svazu panem Fran-
kem Glogowskim.

Starosta Givens se zdržel něko-
lik hodin, během nichž učinil pro-
jev. Kromě toho rozmlouval sou-
kromě s jednotlivými zástupci.
V přátelském neformálním ov-
zduší bylo možno nejlepe oceniti
jeho hodnoty.

Ne pouze jedna, ale několik
povahových rysů dosahuje u něj
mimořádné výše.

Narozen v Torontu před 42 ro-
ky z prosté rodiny přistěhovalců
z Polska. Táta pracoval těžce v
textilní továrně za nízkou mzdou a
jeho práce byla stížena tíme, že
přišel úrazem o dva prsty. Philip
byl jediným potomkem. Již od
malíčka projevoval fečnické na-
dání a v 9ti letech vyhrál první
fečnickou soutěž. V 16ti letech
pod vlivem sociálních poměrů a
hospodářské krize chtěl opustiti
školu a státi se "Union leader".

"Pa," naléhá Philip na otce,
"najdu si práci v továrně, pomohu
Ti trochu v té Tvé dřině."

Ale táta odmítá: "Son, v šest-
nácti letech svého věku nemůžeš
rozhodovati o celém svém životě.
Nejdřív skončí high school a pak
si o Tvých plánech promluvíme.
Musíš mít dostatečně vzdělání,
abys nemusel dít jako já."

Střední škola, pak universita.
Útoky na mladou intelektuální du-
ši sužovanou nedoností lidské
organizace.

Kapitalistická společnost Ti
nic dobrého nemůže dát, přijmi
revoluční zásady marxisticko-ko-
munistického učení," doléhají na
Philipa horké hlavy. Marxismus
však Philipovi nevyhovoval, od-
mítl jeho mravní, intelektuální i

fyseické násilí. Philip je neodvis-
lým myslitelem a kromě toho
přijal od svých rodičů viru v ří-
zení Boží. Třináct roků pracoval
v městské radě spolu se starostou
Phillipsem a krátce s nešťastným
zemřelým starostou Summerville-
m, jehož byl oddaným přítelem
a spolupracovníkem.

Givens je fečnickem par excel-
lence, vždy věčný, stručný a pro-
citěný. Je všestranně vzdělaný,
dynamický, moudrý a snažlivý.

Je neimrně lidský a jeho pro-
gramem je pokrok na podkladě
sociální spravedlnosti a rovnosti
všech Kanadanů jakéhokoliv pů-
vodu. Není však snílkem, nýbrž
vidí rust pomocí hospodářského
rozmachu.

Pro nás je důležitý také proto,
že se hrdě hlásí k mimokanadské-
mu původu svých rodičů a ve
všech naturalisovaných Kanada-
nech vidí své bratry. Chce je sta-
tici na místa, která jim patří ve
veřejném životě a v zaměstnání
podléhající městské pravomoci.
To je jeho přesný slib.

Pamatoval se na svou nedáv-
nou rozmluvu v Torontu s býva-
lým primátorem Prahy Petrem
Zenklem a s uznáním a obdivem
mluvil o sociálních ústavech v
Krči, které v Kanadě vidí jako
hubdu budoucnosti.

Zná československou historii,
Masaryka i Beneše i problémy
slovensko-české vzniklé zásahem
Hitlerovým. I pro něj Českoslo-
venská republika byla pilířem de-
mokracie ve střední Evropě a je
si jen přání, aby mohla pokračo-
vat ve svém humanitním díle
při plné svobodě.

Mayor Givens je našim upří-
mým přítelem a zasluhuje plně
podporu nás všech.

Karel Jerábek

OD 1 ZÁŘÍ 1964

KAMPELIČKA SNÍŽILA ÚROKY Z OSOBNÍCH ZÁPŮČEK

\$1,000.00 NA 12 MĚSÍČNÍCH SPLÁTEK

za \$ 52.00

740 SPADINA AVE.
TORONTO 4, ONT.
TEL 925-055Pondělí od 7—9 večer
Středa od 7—9 večer
Sobota od 10 hod. dopol.
do 1 hod. odpol.

Z TORONTA

Metropolitní oddělení parků
zve i naše čtenáře-fotoamatéry k
procházce po torontském ostro-
vě, který bude v Řijnu hřít pest-
nými barvami. Skupinu bude do-
provázet fotograf z povolání, p.
Alex Gray, a skupina modelek,
které se postaví tam, kde je fo-
toamatéři budou chtít mít. Od-
jezd z přístavu v 11 hod. dne 4.
října.

Od 19. do 24. října vystupuje
vdivadle O'Keefe francouzská ka-
baretní skupina, v čele se zná-
mým hvězdou Zizi Jeanmaire.
Zájezd je pod záštitou francouz-
ského ministra kultury a skupina
čítá 50 tanečníků, zpěváků a hu-
debníků. Jejich domovem je di-
vadlo Alhambra v Paříži.

Seznam čs. vědeckých filmů,
které se promítaly v divadle Ús-
třední knihovny 30. 9.: "Antago-
nistic Affect of Fluorescent Tuber-
cles and Giberellin on Plants",
"Transformation of Residual
Austenit Below Freezing Point",
"Preparative Micro-Methods in
Organic Chemistry", "Swelling
Mechanisms During Germination
of the Pea seed," "Influence of
Giberellin Acid on the Growth and
Movement of Plants" a "Recon-
struction Surgery of the Great
Arteria". Dva filmy byly barevné,
některé byly doprovázeny fran-
couzskými podtitulky.

Československé Národní Sdružení
— Ojčbočka Edmonton Alberta,
usporádá v pátek dne 8. října 1964
taneční i havu v Royal Canadian
Legion — níhNorwood Branch v
Edmontonem arta.

V biografiu Hollywood na
Yonge St., poblíž St. Clair Ave.,
dávají barevný film "Ho! Enough
For June", jehož děj se odehrává
v Praze. Na reklamě se uvádí, že
je to nejlepší špiónážní komedie
roku. V hlavních úlohách jsou
Dirk Bogarde, Sylva Koscina a
Robert Morley.

Slavná zpěvačka Victoria de
Los Angeles vystoupí v Massey
Hall dne 17. 10.

Sedesátiletý torontský eston-
ský mužský pěvecký sbor v čele
s dirigentem R. Toimem je na zá-
jezdu v Evropě, v zemích, kde ži-
jí Estonci (Finsko, Švédsko, Dán-
sko, Německo, Francie a Anglie).
Sbor doprovází altistka Irene
Loosberg a pianistka Asta Vald-
man. K jeho založení došlo již
v roce 1951. Mimochoodem eston-
ská kolonie v Torontě je početně
mnohem slabší než kolonie čes-
koslovenská...

SOKOLSKÁ SVATBA

Členové Sokola Toronto II přejí
bratru S. Kelnarovi a jeho paní,
sestře Margaretě, rozené Sedlákové
mnoho štěstí a spokojenosti v
jejich manželském životě.

RESOLUCE SVU

Přijata valným shromážděním Společnosti pro vědy a umění (Czechoslovak Society of Arts and Sciences in America), které se sešlo na Kolumbijské univerzitě v Novém Yorku dne 11. září 1964 u příležitosti II. vědeckého sjezdu SVU.

V Československu dochází k proměnám, zatím sice jen plachým a kusým, přece však k proměnám, ukazujícím touhu vymáhat se z přiznání, která v posledních dvou desetiletích strážila dolů českého i slovenského ducha. Konečně vyplouvá na povrch poznání, že svoboda a šťastný život jsou důležitější než ideologie jedné strany.

Členové Společnosti pro vědy a umění, shromáždění na svém II. sjezdu v Novém Yorku, se nechtějí spokojit laciným zadoštiněním, že po tak dlouhé době přicházejí k slovu pravdy, které od založení Společnosti hlásají. Mnozí volili exil před zotročením ducha. Exil trpký pro všechny, trpěl pro ty, kdo s národní kulturou dýchali a pomáhali ji budovat. S rozhořčením odmítají křivé nařčení, podle podle kterého prý jsou zrádci své vlasti a jejího lidu, a že se kdy pokoušeli nebo pokoušejí o nastolení reakce.

Popírá-li nynější režim v Československu toto naše prohlášení, nechť s urychlením otevře hranice našim knihám, novinám a časopisům, nechť přestane rušit rozhlas, ve kterém mluvíme k domovu, a nechť dovoli svobodnou debatu o tom, co jsme dělali a co jsme zameškali. Jen svobodně informovaný lid pak může po pravdě rozhodnout.

V naší Společnosti, která má na sedm set padesát členů ve všech dílech světa, pracují vědci a umělci všech oborů. Jde nám o návrat českého a slovenského člověka k větší duchovnosti, mravnosti, statečnosti a národní hrdosti. My všichni si přejeme, aby ideály Čechů a Slováků čerpaly zase z vlastních slavných národních tradic československých a aby se naše národy hrdě a svobodně vrátili do kulturní rodiny evropské, kam patří.

Právníci mezi námi volají po oddělení křivd a po opravdové zákonnosti, která by nebyla darem privilegovaným, nýbrž samozřejmostí všem. Volají po vládě práva. Učitelé a profesori mezi námi žádají, aby každý mladý člověk v Československu měl přístup ke vzdělání na všech školách a aby se studentům nebránilo jít za svým nadáním ke všem pramenům vědy a umění, tak aby se sami svobodně, jako jejich kolegové na západě, naučili oddělovat dobrou zrna od plev. Naši vědci všech oborů, od matematiky až k sociologii, žádají svobodu badání a experimentování, pro všechny své kolegy v Československu. Naši spisovatelé, výtvarníci a hudební skladatelé volají po otevření československých hranic všem moderním uměleckým proudům, poněvadž naše umění je částí umění evropského a světového. Dějiny nás poučují, že naše národní umění bylo nejosobitější a nejvíce, když se vyvíjelo ve družném styku s uměním světovým. Naši novináři a jazykozpytci volají po čistotě a srozumitelnosti našeho jazyka, zvláště v denním tisku dnes v Československu každého vazbaní a slovy nečeskými a neslovenskými. A filozofové mezi námi zvláště hlasitě volají, že neblahou a klamnou neomylností Stalina nelze beztrápně nahradit stejně krutou a nepravdivou neomylností komunistické strany.

Český a slovenský národ potřebuje svobody zejména k pracnému a pokornému hledání pevné míry věcí lidských a absolutních hodnotách, jež v minulosti byly a v budoucnosti opět musí být světlem ve tmě mravního relativizmu.

Vláda pravdy a nikoli moci je našim ideálem.

— Tisk. služba SVU —

SOKOLSKÁ PAMĚTNÍ ZNÁMKA R. 1965 VYJDE

S veškerou radostí a hrdostí oznamujeme naší veřejnosti, že pamětní poštovní známka fyzické zdatnosti k počtu výročí 100 let od založení sokolského hnutí v Americe bude v r. 1965 vydána. Rozhodl tak 14. září t.r. Generální Poštovníř Gronouski a svoje rozhodnutí úředně vyhlásil 17. září u příležitosti Filatelistické výstavy ve Washingtonu.

Sokolský výbor pro pamětní známku dostal již 15. září tuto radostnou zprávu ohlášenou přímo ze Senátu U. S. zvláštním telegramem, podepsaným sen. Gaylord Nelsonem. V tomto telegramu, jehož obsah uvádíme v českém překladu jsou následující věty historického významu: Janes L. Čihák, předseda Sokolského výboru pro pamětní poštovní známku, 5611 West Cermak Rd, Cicero, Illinois. Oznamuji s hrdostí, že Gen. Poštovníř Gronouski rozhodl, že v roce 1965 bude vydána pamětní poštovní známka fyzické zdatnosti k počtu výročí 100 let od založení sokolského hnutí v Americe. Senátor Gaylord Nelson.

Vydaní známky fyzické zdatnosti k počtu sokolského hnutí upozorní také celou americkou veřejnost na důležitost sokolských jubilejních slavností v roce 1965, které vyvrcholí závody a jubilejním sletem. Slavnosti budou se konat ve dnech od 24. do 27. června 1965 v Chicagu, Illinois.

Náš první velký úspěch — rozhodnutí Gen. Poštovnířa, že Pamětní poštovní známka fyzické zdatnosti k počtu sokolského hnutí v Americe bude vydána je radostným povzbuzením k rozmachu pro zdar jubilejních slavností v roce 1965!

ZPOVĚD RUDÉHO INTELEKTUÁLA

Toto je druhá část článku otištěného v Post war world council Newsletter z N. Y. od československého komunistického spisovatele, jež chce zůstat anonymní, neboť žije v Praze. Obrazí se v něm osobní poznatky, myšlenky a zkušenosti a snaha o porozumění pro jeho dnešní situaci.

"Svoboda politické vůle se nemůže ustavit a zachovat v systému jedné politické strany, ať už jsou cíle jediného zdroje vši moci ve státě jakkoli idealistické a žádoucí. Právě politická opozice, socialistická a pokroková v jejím programu, musí existovat v socialistickém státě, má-li být hod na jména takového státu: ve skutečnosti musí se stát základním požadavkem vtěleným do socialistické ústavy. Cokoliv menšího než vůle takového potřeby dříve nebo později zvrátí se v byrokratický a násilný systém směřující k udušení všeho co je živé a životnosti dávající v sociálním řádu. Dle toho co jsem až potud napsal, shledal jsem, že jsem ušetřil sám sebe, a vědomě nebo nevědomě jsem se vyhnul zmínit o tom, co v pravdě je nejbolestnější strážkou mé existence.

Skutečností je, že jsem jako občan a spisovatel došel ku svému konci. A tak i všichni ostatní spisovatelé a umělci, (včetně těch nejhluchnějších oportunistů) kteří jako já sám vstoupili do stran. Před 20 nebo 30 lety a prošli mlouvou cestou realismu: méně dramaticky řečeno: jsme unaveni a vyčerpaní, že není nějaké duševní vzkršení možné. Vše co nyní chceme je, abychom byli ponecháni sami sobě, dělali cokoliv děláme jak nejlépe můžeme, mohli číst utopické romány a naslouchat hudbě.

V poslední době velký počet z nás se stal vášnivými fanoušky kopané. Milujeme a věříme svým manžulkám, přesto však nezmeškáme příležitost se pobavit s jinými ženami. Všichni z nás pijí, zvláště večer, a někteří i během dne, holdujeme klepům a pomluvám, a i menším intrikám.

Vzrušíme se nad možnostmi širšího kulturního styku s ostatním světem, ale zároveň se obáváme, že otevření těchto bran může odhalit naši podprůměrnost jako spisovatelů a umělců.

Až dodnes, zde doma, všichni z nás, dobří, špatní, a prostřední se měli a žili dobře. Bylo o nás pečováno ode dne kdy naše útlá knížka nebo verše byly uveřejněny až k slavnostnímu momentu, kdy nám byl poskytnut státní pohřeb — bezplatně. S příjmem mě paní můžeme pohodlně žít, neboť za dost peněz lze dostat cokoliv. I když některých druhů požitků je nedostatek, není nám třeba stát po hodiny ve frontách. Těšíme se přednost, že nakupujeme ve vlastních obchodech, které nám zboží dodají až do domu. Pro nutné opravy domácnosti, auta, nebo letní chaty

ského hnutí v Americe, Senátor Gaylord Nelson.

Vy všichni, bratři, sestry a přátelé pomáhali jste ochotně a rádi ve známkové kampani a máte jiště při čtení těchto řádků upřímnou radost nad tím, že sokolskému hnutí v Americe a jeho snahám o výchovu národa k fyzické zdatnosti dostane se vydáním pamětní poštovní známky tak významné a zasloužené pocty.

Vydání známky fyzické zdatnosti k počtu sokolského hnutí upozorní také celou americkou veřejnost na důležitost sokolských jubilejních slavností v roce 1965, které vyvrcholí závody a jubilejním sletem. Slavnosti budou se konat ve dnech od 24. do 27. června 1965 v Chicagu, Illinois.

Náš první velký úspěch — rozhodnutí Gen. Poštovnířa, že Pamětní poštovní známka fyzické zdatnosti k počtu sokolského hnutí v Americe bude vydána je radostným povzbuzením k rozmachu pro zdar jubilejních slavností v roce 1965!

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.

269 Queen St. W. - Toronto 2 B, Ont. EM 2-3226

LETADLEM TORONTO - PRAHA A ZPĚT

NA 21 DNÍ

\$ 479.30

O veškeré informace volejte p. VESELOU.

SPORT

V pondělí, 7. září se konala v klubovně Sokola Tyrš v Clevelandu schůze Svazu československých Sportovců v Zahraničí, při níž byly provedeny volby členů a předsedy na příští rok:

Čestný Předseda: Josef Maleček, New York.

Předseda zvolen: Dr. Zbyněk Peters, New York.

Mistopředsedové: Luboš Hromádka, Cleveland, Jiří Meisner, Toronto, Josef Nuděra, Chicago.

Jednatel: Jan Petlíčka, New York.

Pokladník: Miloš Vobořil, New York.

Účetní: Ladislav Myslivec, Toronto.

Zpisovatelé: Mária Krukovská, Toronto, Marie Kyhalová, New York.

Tiskový Referent: Zdeněk Pražák, Cleveland.

Archivář: Matěj Neuman, Washington, D.C.

Revisori Účtu: Jirka Stědrý, Chicago, Martin Lago, Belcamp.

Členové Výboru: Karel Fišer, Cleveland, Jaroslav Kokoška, Chicago, Josef Kučera, Washington, D.C., Jiří Lech, New York, Vlasta Liska, Toronto, František Louda, Los Angeles, Dr. František Novák, Belcamp, Ladislav Průdek, Toronto.

Příští Sjezd Svazu Čsl. Sportovců v Zahraničí bude uspořádán v příštím roce v Masarykově v Torontu ve dnech Labor Day weekendu. Sjezd Sportovců v Zahraničí je nejen sjezdem svobodných Čechů a Slováků, ale i symbolem svobody a demokracie. Sportu Zdar!

mladé generace.

Cizí, strachunahanějící plémě je tato nová generace mužů a žen narozených během poslední války nebo i později, která nikdy neznala jiný sociální řád a která je plodem naší společnosti. Věčná, nepoddajná, chytrá, vynalézavá v řešení svých vlastních záležitostí, střízlivých názorů, nesdílná mimo svou vlastní skupinu, plná zjevného opovržení pro své otce a jejich směšné manévry, plná energie vyzískati ze života to nejlepší pro sebe, a to ještě dnes.

Pro ně, ideologie a politika a jakékoliv podílění se na veřejné činnosti je nesmysl, prázdnými slovy. Ně že by byli protikomunisté, to je bezvýznamné pojetí pro jejich sluch: prostě se o toto všechno nezajímají. Byli zrozeni v socialismu, což je pro ně nudné a ošumělé, a nic zvláštního, o čem by se dalo psát.

Mají vrozený smysl pro nepoctivost, faleš a prázdná slova: dokáží je vycítit okamžitě a odvrátí se v chladném znechucení. Jsou-li požádáni svými otci, učitelé nebo soudruhy ze Svazu mládeže mávat praporky na 1. Máje, nebo ukázat milý úsměv pro veřejnost, klidně vyhoví a odejdou.

Má-li ještě dojít k ukončení potupného pohřbu Marx-leninismu tak jak tomu rozumíme dnes, bude to provedeno bez vzáhlé vůle příčině touto generací, která byla narozena již za socialismu. A nechť se tak stane! Neboť já věřím, že tato lidé, Tito mladí socialisté dle toho co jsme dělali a proč jsme to dělali, nakonec rozpoznají, že není socialismu bez svobody a že život je daleko více důležitější než ideologie. Toto při nejmenším je moje naděje. Jediná, kterou s upřímností a úctou chovám.

Přeložil Aš.

VEŠKERÉ OPRAVY
chestofledd a čalounění
nábytku provede Vám

PAVEL ČERNÝ
ROZPOČTY ZDAJMA

Volejte po 5 hod. večr
537-5592

LETADLEM
PRAHA - TORONTO

(pro vystěhovalce)

\$ 259.90

AIR & OCEAN

TRAVEL CENTRE LTD.

1 ADELAIDE ST. E.,

(roh Yonge St.)

TORONTO

EM 3-8888 (4 linky)

KAREL BUZEK,

Notář.

VÝNOSNÉ ULOŽENÍ
PENĚŽNÍCH ÚSPOR
DOMY obytné a obchodní
TOVARNÍ OBJEKTY pronajímá

S. REDINA

Real Estate

722 DOVERCOURT RD., TORONTO 4
LE 6-7998

PROCK INSURANCE AGENCY

14 Conrad Avenue

Toronto 4

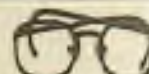
Tel. 537-2631

AUTO - POŽAR - BONDY

Dopravní a všeobecné pojištění

Výhodnější a levnější podmínky

Auto - financování

L. LUNSKÝ, OPTIK

Brohlídky očí -

Zhotovení brýlí

Prvotřídní kvalita

Hovoříme česky

470 COLLEGE ST., TORONTO

WA 1-3924

YAROSLAV HUEBER

ADVOKÁT a NOTÁŘ

347. BAY STREET

Suite 210

Toronto 1

Tel.: EMpire 8-5526 - 927-1196

JOHN GREGOR

Dovoluje si oznámit, že opět

provádí veškerý Plumbing

Heating, opravy a nové

práce, pod firmou

QUALITY PLUMBING & HEATING

COMPANY

Volejte LE 3-8396

EVROPSKÁ LÉKARNA

posílá

LEKY DO ČSSR

Rychlé a přesné dodání

HILARY'S DRUG STORE

314 BATHURST ST.

TORONTO

Tel.: EMpire 8-1059